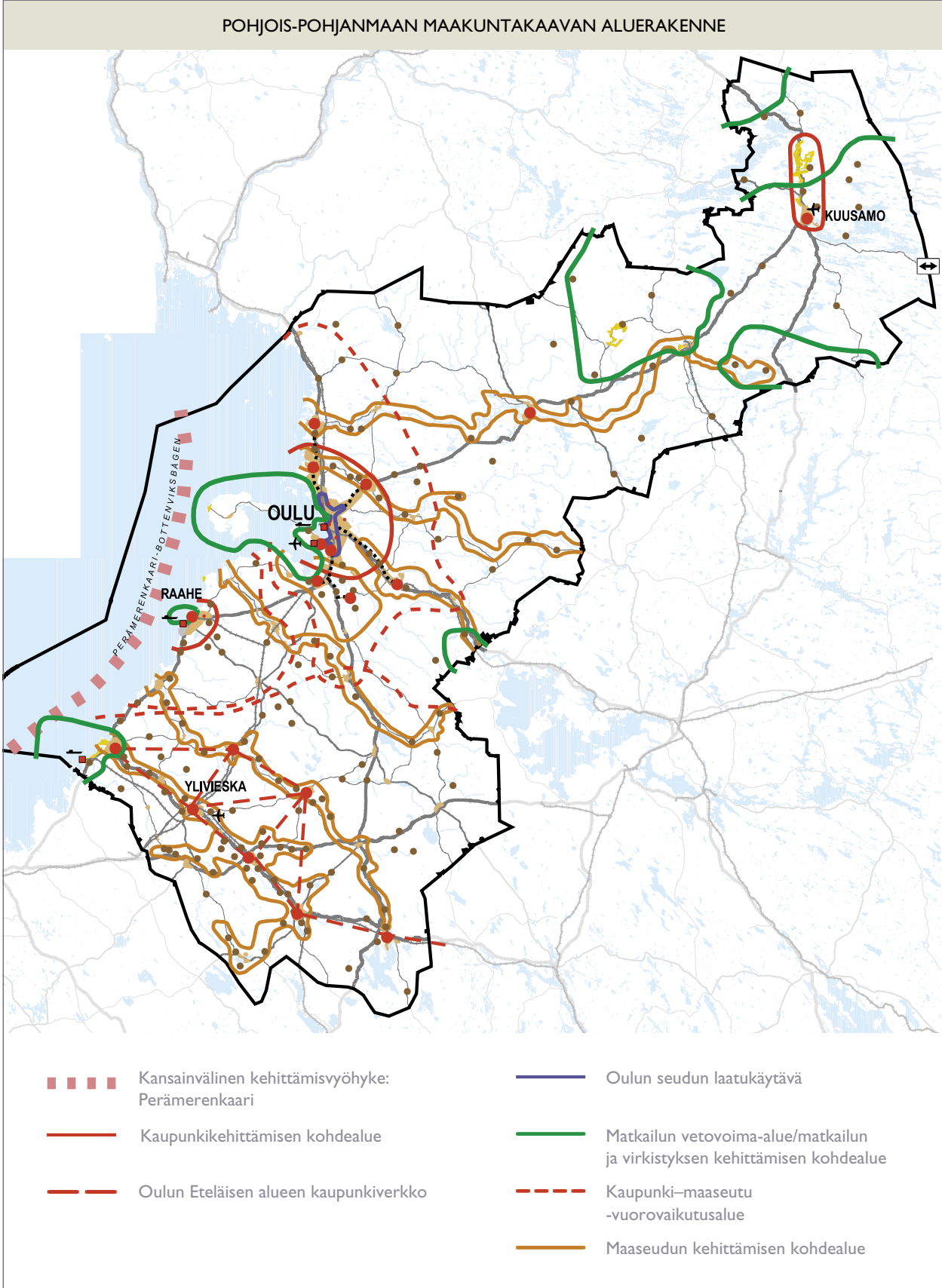
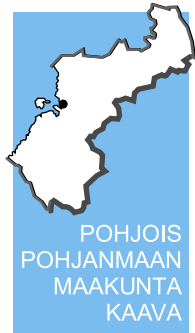

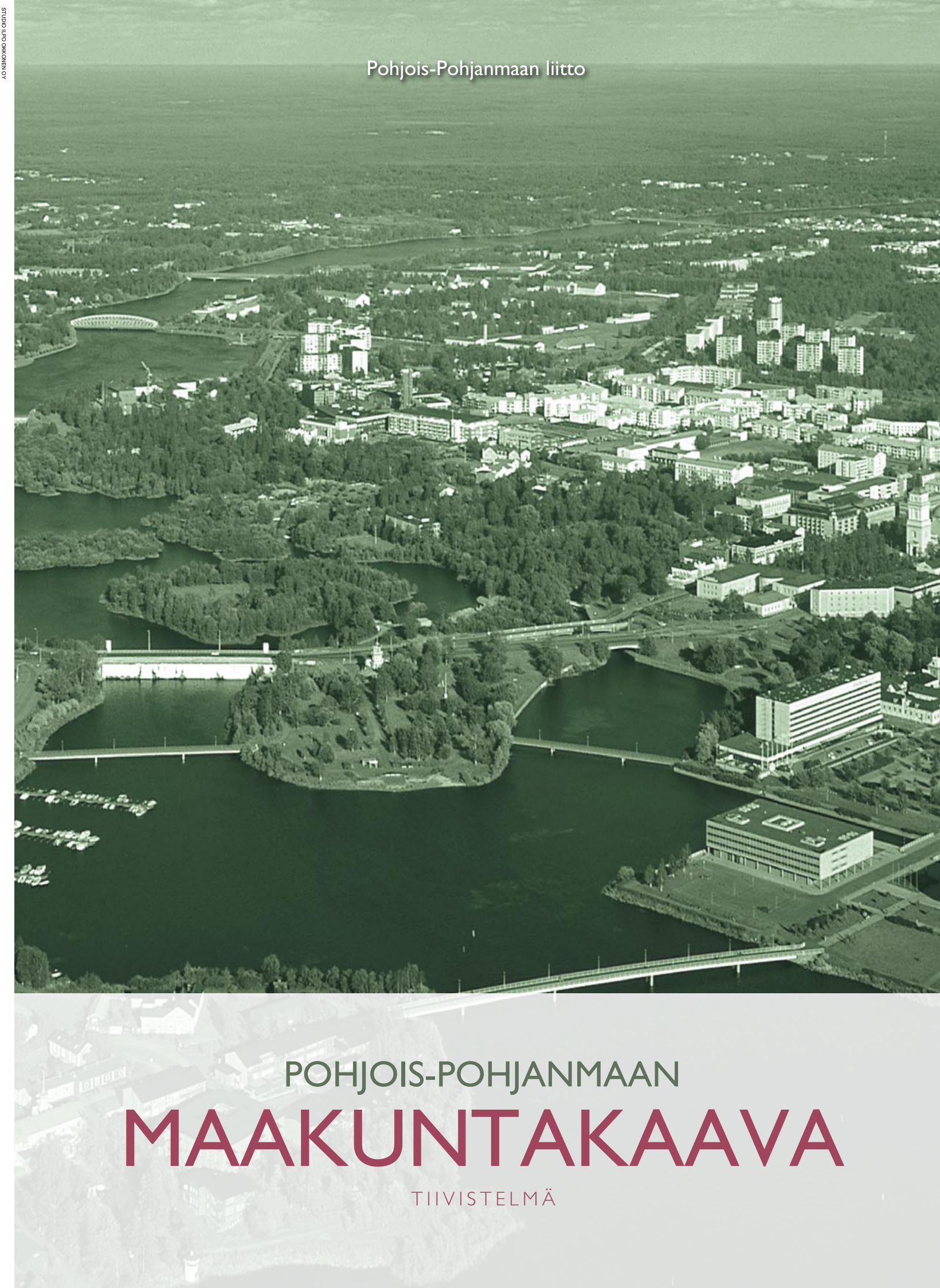
	Väkiluku 2002	Maakuntasuunnitelman tavoite vuoteen 2020
Pohjois-Pohjanmaa	370 000	390 000–410 000
Oulun seutukunta	196 000	220 000–240 000
Muu maakunta	174 000	170 000

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Kauppurienskatu 8 A
90100 Oulu

Puhelin (08) 321 4000
Faksi (08) 321 4055
www.pohjois-pohjanmaa.fi

A: 38 b
ISBN 952-9860-74-9
ISSN 1236-8385

POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA

TIIVISTELMÄ

Mikä on maakuntakaava

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen koko maakunnan käsittävä alueidenkäytön suunnitelma, joka maakunnan omien päämäärien esittämisen lisäksi tuo maakunnan tasolle valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet. Maakuntakaavassa osoitetaan maakunnan alueidenkäytön ja ybdyskuntarakenteen periaatteet sekä maakunnan kebittämisen kannalta tarpeelliset aluevaraukset.

MAAKUNTAKAAVAN TAVOITTEET

Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäytön tavoitteista on otettu huomioon maakuntakaavassa. Tavoitteet koskevat alue- ja yhdyskuntarakennetta, elinympäristön laatua, kulttuuri- ja luonnonperintöä, yhteysverkostoja sekä Perämeren rannikon maankohoamisen ympäristöllisiä ja taloudellisia vaikutuksia.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnalliset suunnittelutavoitteet on määritely maakuntakaavan ja maakuntasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Yleistavoitteet ovat:

- maakunnan kansainvälinen ja valtakunnallinen asema vahvistuu,
- väestön hyvinvointi edistyy tasapainoisesti,
- ympäristön elinvoimaisuus säilyy maakunnan voimavarana.

Maakuntakaavassa varaudutaan maakuntasuunnitelman mukaisiin väestötavoitteisiin. Tavoite vuodelle 2020 on 390 000–410 000 asukasta, mikä merkitsee, että Oulun seutu kasvaa 196 000 asukkaasta 220 000–240 000 asukkaaseen ja muu maakunta säilyttää nykyisen asukasmääränsä.

MAAKUNTAKAAVA – MAAKUNNAN MAANKÄYTÖN KOKONAISKUVA

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava on koko maakunnan kattava ja kaikki keskeiset maankäyttömuodot sisältävä kokonaismaakuntakaava. Se on seutukaavaa yleispiirteisempi ja maankäyttö- ja rakennuslain hengen mukaisesti kehittäispainotteinen. Uutta on kehittämis-periaatemerkintöjen käyttö maakunnan aluerakenteen ja muiden alueidenkäytön periaatteiden esittämisessä. Kartalla esitettyjen alueva- rausten ja muiden merkintöjen rinnalla korostuvat kaavamääräykset ja muuten sanallisesti määritellyt kehittämisperiaatteet.

Maakuntakaavan sisältö jäsenyy valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisiin pääkohtiin:

• Toimiva aluerakenne

Maakuntakaavassa esitetään maakunnan aluerakenteen kehitysmalli, jol- la pyritään turvaamaan maakunnan tasapainoinen kehitys. Mallissa Oulu on valtakunnanosakeskus ja Oulun seutu on verkottunut kolmen muun aluekeskuksen: Koillis-Suomen, Raahan ja Oulun Eteläisen kanssa (ns. 1+3-malli). Näille on osoitettu kaupunkiseutujen kehittämisvyöhyk- keet. Oulun seudulla maakuntakaavassa on osoitettu alakeskusverkko; yhdyskuntarakennetta ohjaa tarkemmin samanaikaisesti laadittu seudun kuntien yhteinen yleiskaava. Lisäksi Oulun, Raahan ja Oulun Eteläisen verkostokaupungin vaikutusalueille on määritelty kaupunki–maaseutu- vuorovaikutuksen alueet. Kattava kaupunki- ja kuntakeskus- ja kyläver- kosto tähtää koko maakunnan pysymiseen asuttuna ja elinvoimaisena.

Maaseudun kehittämisen kohdealueiksi on osoitettu suurimmat jokilaaksot: Ii-, Kiiminki-, Oulu-, Siika-, Pyhä- ja Kalajoen varsi sekä Lakeuden alue. Merkinnällä edistetään maaseudun vetovoimaisuutta ja luodaan edellytyksiä mm. maataloudelle ja muille maaseutuelinkei- noille, luonnon- ja kulttuuriympäristöön tukeutuvalla asumiselle sekä virkistyskäytön ja matkailun kehittämiselle. Sillä korostetaan jokilaakso- jen merkitystä Pohjois-Pohjanmaan asutusrakenteen ja maakuntakuvan keskeisenä elementtinä.

Pohjanmaalta Ruotsiin jatkuva Perämerenkaari sekä Oulusta Arkangeliin ulottuva vyöhyke ilmentävät maakunnan pyrkimyksiä kansainvälisten toimintayhteyksien vahvistamiseen.

• Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yhdyskuntarakenteen ohjauksessa maakuntakaavassa painotetaan kaupunki- ja taajamakeskustojen toiminnallista ja kaupunkikuvallista kehittämistä, eheyttämistä ja vetovoimaisuuden parantamista. Taajama- alueet ja niiden laajentumisvaraukset on osoitettu yleispiirteisesti, kau-

punkikeskuksissa lisäksi keskustatoimintojen alueet. Merkittävimmät teollisuusalueet on osoitettu alue- tai kohdemerkinnöin. Kaavamääräyk- sin pyritään taajamien ja kylien ydinkeskustan kehittämiseen asukka- iden kohtaamispaikaksi.

Oulun seudun laatukäytävällä, joka ulottuu lentoasemalta ja Kem- peleestä valtatie 4 vartta Linnanmaan alueelle, edistetään kuntien yhteistyötä kaupunkikuvallisesti ja -rakenteellisesti korkeatasoisen tie- ja yritysympäristön ja joukkoliikennekäytävän kehittämiseksi.

• Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Maakunnallisina ja maakunnan rajojen yli ulottuvina matkailun vetovoima-alueina on osoitettu maakunnalliset ja valtakunnalliset matkailukeskukset ja niiden vaikutusalueet: Ruka–Oulanka–Kitka, Syöte, Rokua–Oulujärvi, Liminganlahti–Hailuoto–Oulu, Kalajoki, Meri-Raahe ja Kylmäluoma–Jokijärvi–Hossa.

Pohjois-Pohjanmaan maisema-arvoja ja kulttuuriperintöä ilmentävät kaavaan merkityt valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt, perinnemaisemat ja muinaisjäännökset. Aluekokonaisuuksina on esitetty mm. Hailuoto, jokilaaksojen viljelymaisemat, Oulun ja Raahan kaupunkikeskustat, kirkonkyläraitit ja perinteisen kyläasutuksen alueita. Kaavalla pyritään edistämään Pohjanmaan vanhan rantatien, Keisarintien ja muiden historiallisten tielienojen säilymistä ja hyödyntämistä virkistys- ja matkailureitteinä ja arkeologisten erityiskohteiden, kuten Kierikin ja Kastellinlinnan matkailullista kehittämistä.

Maakuntakaavassa on otettu huomioon luonnonsuojelulain mukaiset suojeluohjelmat ja -päätökset sekä Natura 2000 -verkoston alueet. Lisäksi on osoitettu viisi uutta soidensuojelualuetta. Luonnonsuoje- lualueita on yhteensä n. 300 000 ha. Kansainvälisesti arvokkaita ovat aapasuot, kuten Olvassuon luonnonpuisto, vanhat metsät, joita on mm. Oulangan ja Sjötteen kansallispuistoissa sekä rannikon lintuvesialueet. Arvokkaina vesistöinä on osoitettu mm. lohikannan elvytysohjelmaan kuuluvat joet. Valtakunnallisissa aluedenkäyttötavoitteissa erityiseksi aluekokonaisuudeksi nostetun maankohoamisrannikon luonnon ja kulttuuriympäristön turvaamiseksi on annettu kaavamääräyksiä.

Osoittamalla maakunnan arvokkaista luontokohteista koostuvia aluekokonaisuuksia luonnon monikäyttöalueiksi pyritään edistämään luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua vaarantamatta suojelun tavoitteita. Lisäksi on osoitettu tärkeimmät virkistysalueet, joita ovat valtion retkeilyalueet, matkailukeskuksiin liittyvät ja Oulun seudun viherverkostoa palvelevat alueet. Kaavaan on merkitty seudulliset matkailu- ja virkistyskohteet, vaellus- ja moottorikelkkailureitit, venei- lyväylät sekä maakunnan tavoitteellinen viheryhteysverkosto: rannikon ja jokilaaksojen suuntaiset ja kaksi sisämaan yhteyttä sekä Oulun ja Raahan kaupunkiseutujen viheryhteydet.

Turvetuotantoa koskevilla suunnittelumääräyksillä pyritään tuotantoa suuntaamaan luontoarvoiltaan vähemmän merkittäville soille ja vähen- tämään vesistökuormitusta. Tuotantoalueiden jälkikäyttöä halutaan kaavalla kehittää.

Keskitettyjä maa-ainesten ottoalueita on osoitettu jokaisen aluekeskuk- sen alueelle arvioidun käyttötarpeen mukaisesti. Seudullisesti tärkeänä laajana pohjavesivyöhykkeenä on esitetty mm. Viinivaara–Kälvasvaara.

Ranta-alueiden maankäyttöä kaavassa ohjataan yleisillä suunnitteluperi- aatteilla ja -määräyksillä.

• Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto

Maakuntakaavassa on osoitettu maakunnan tieverkko ja sen kehittä- miskohteet. Taajamien ohitusteistä ja uusista tievarauksista on pääosin luovuttu; ohikulkutievaraukset on osoitettu Oulunsalon ja Muhoksen taajamaan. Iissä ja Hailuodossa on osoitettu liikenneyhteyden paranta- mistarve. Merkittävästi parannettaviksi teiksi on osoitettu valtateiden 4, 8, 20 ja 22 osuuksia, Ylivieska–Haapavesi–Pulkkila ja Käsämäki–Haa- pajärvi–Reisjärvi -tiet sekä ns. Koillistie. Kuusamossa on osoitettu kaksi uutta kantatietä: Salla–Kuusamo ja Kuusamo–Kortesalmi. Maakunnan liikenteellistä asemaa parantaa kaavassa osoitettu nopean junaliiken- teen rata Oulun ja Etelä-Suomen välille.

Oulunsalon lentokentän tuntumaan sekä Oulun, Raahen ja Kalajoen satamiin on osoitettu logistiikka-alueet.

Koko Perämeren rannikkoa koskevan selvityksen perusteella kaavassa on osoitettu kuusi laajaa tuulivoima-aluetta Kuivaniemen–lin, Haukipu- taan, Hailuodon–Siikajoen ja Raahen–Pyhäjoen merialueille sekä neljä suurta tuulivoimapuistoa rannikolla. Varaukset mahdollistavat jopa 3000 MW tuulivoimatehon. Kaavalla turvataan sähköverkon kattavuus maakunnassa. Valtakunnallisesti tärkeitä uusia 400 kV yhteyksiä on osoitettu, mm. Muhokselta Tornion suuntaan. Keskitetyille jätteenkäsit- telylaitoksille ja jätevedenpuhdistamoille on osoitettu sijoituspaikat.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA VUOROVAIKUTUS

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on kytkeytynyt tiiviisti kaavan vuorovaikutusprosessiin. Kaava on ollut neljä kertaa julkisesti nähtävil- lä, missä yhteydessä on saatu myös eri tahojen lausunnot. Maakunta- kaavan ratkaisuvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia on käsitelty monipuo- lisesti erilliselvelyksin (mm. eri hankkeiden YVAt ja Natura-arviointi), asiantuntijatyöskentelyllä ja kartoittamalla osallisten näkemyksiä.

TOTEUTTAMINEN JA OIKEUSVAIKUTUKSET

Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan 11.6.2003 ja ympäris- töministeriö vahvisti sen 17.2.2005. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 25.8.2006 jälkeen kaava tuli lainvoimaiseksi. Maakuntakaava korvaa vuodesta 1993 voimassa olleen Pohjois-Pohjanmaan seutukaa- van. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa kunnan yleis- ja asema- kaavoja. Erityisesti maakuntakaavan kehittämisvyöhykkeillä pyritään edistämään kuntien yhteistyötä maankäytön suunnittelussa; yhteisten yleiskaavojen ohella se voi tapahtua myös maankäyttöstrategioiden ym. kautta. Viranomaisten on otettava maakuntakaava huomioon ja pyrit- tävä edistämään sen toteuttamista. Yksityisen maanomistajan oikeuksia maakuntakaava voi koskea lähinnä virkistys- ja liikennealuevarauksiin liittyvän ehdollisen rakentamisrajoituksen kautta.

YHTEENVETO MAAKUNTAKAAVAN ALUEVARAUKSISTA

Aluevaraukset (ei sisällä kohdemerkinnällä osoitettuja varauksia)	kpl	ha
Taajamatoimintojen alueet, A	44	75155
Teollisuus- ja varastoalueet, T	2	1100
Virkistysalueet, V	11	17800
Loma- ja matkailupalvelujen alueet, R ja RM	11	10050
Lentoliikenteen alueet, LL	3	780
Satama-alueet, LS	3	1240
Tuulivoimaloiden alueet, en-tv	6	49200*
Maa-ainesten ottoalueet, eo	8	2390
Luonnonsuojelualueet, SL	246	271675
Arvokkaat harjualueet MY- hs	56	21854
Muut MY- alueet	2	2140
Yhteensä	392	453400

Liikenneväylät ja reitit	km
Moottori- tai moottoriliikennetiet	66
Muut tiet	3152
Pääradat	487
Muut radat	50
Tärkeät vaellusreitit	625
Moottorikelkkailureitit	2790

Erityisominaisuusalueet ja -kohteet	kpl	ha
Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet ja kohteet	248	318700
Perinnemaisemakohteet	84	1690
Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävät tiet	9	
Muinaismuistokohteet	1258	
Pohjavesialueet	250	147300
Arvokkaat vesistöt	8	
Maisemakallioalueet	63	
Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet	28	